

Jaarverslag 2010

Commissie voor nucleaire voorzieningen

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Jaarverslag 2010

Commissie voor nucleaire voorzieningen

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Verantwoordelijke uitgever: de heer Luc Coene, waarnemend voorzitter
Koning Albert II-laan 16, 1000 Brussel

Secretariaat: Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en
Energie

Wettelijk depot:

Inhoudsopgave

<i>Inhoudsopgave</i>	3
1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	4
1.1. Oprichting	4
1.2. Samenstelling	4
2. Opdrachten	6
3. Wettelijke aspecten	7
3.1. Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag	7
3.2. Andere wettelijke aspecten	7
4. Activiteiten	8
4.1. Vergaderingen	8
4.2. Advies over de driejaarlijkse herevaluatie van de nucleaire voorzieningen	9
5. Financiële aspecten	11
5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	11
5.2. Evolutie van de voorzieningen	11
6. Eindbeschouwing	12

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

1.1. Oprichting

De wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003 en gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. Vóór deze wetwijziging werd deze Commissie Opvolgingscomité genoemd. Verwijzingen naar deze vroegere benaming kunnen nog verschijnen in documenten van vóór de wetwijziging. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

1.2. Samenstelling

De Commissie voor nucleaire voorzieningen is samengesteld uit negen leden, 6 personen die de Belgische Staat vertegenwoordigen en drie leden die de kernprovisievennootschap vertegenwoordigen. De leden die de Belgische Staat vertegenwoordigen, hun respectieve plaatsvervangers en de raadgevende leden worden benoemd door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De leden die Synatom vertegenwoordigen en hun plaatsvervangers worden per brief aangeduid.

De samenstelling werd, sinds het eerste koninklijk besluit van 16 februari 2004 tot benoeming van de leden van de Commissie voor nucleaire voorzieningen, verschillende keren aangepast. De heer Arnoldi, Administrateur-generaal van de Thesaurie ging begin 2010 met pensioen. Hij werd in de Commissie voor nucleaire voorzieningen vervangen door de nieuwe Administrateur-generaal, de heer Marc Monbaliu. Deze vervanging werd door de val van de regering nog niet bekrachtigd door een koninklijk besluit.

Door de wetwijziging van 25 april 2007 wordt de voorzitter van de Commissie ook per koninklijk besluit aangeduid. De heer Jean – Pierre Arnoldi was tevens voorzitter (koninklijk besluit van 28 november 2010) en werd in afwachting van de aanduiding per koninklijk besluit van een nieuwe voorzitter opgevolgd als voorzitter door de heer Luc Coene, vertegenwoordiger van de Nationale Bank van België. Het huishoudelijk reglement bepaalt immers dat wanneer de voorzitter afwezig is, het oudst aanwezige lid voorzitter is.

De volgende personen maakten in 2010 deel uit van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

Naam	Organisatie
Effectieve leden	
De heer M. Monbaliu De heer F. Possemiers De heer J.-P. Servais De heer A. Boon De heer L. Coene Mevrouw M.-P. Fauconnier De heer R. Leclère De heer R.-O. Leyssens De heer C. De Groof	Administrateur-generaal van de Thesaurie Voorzitter van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas Voorzitter van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen Voorzitter van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole Vice-gouverneur van de Nationale Bank van België Directeur-generaal van de Algemene Directie Energie Afgevaardigd bestuurder van Synatom Bestuurder van Synatom Directeur-generaal Strategie en Duurzame Ontwikkeling van Electrabel
Plaatsvervangende leden	
De heer J. Deboutte De heer K. Locquet De heer E. Van Horenbeeck De heer G. De Smet Mevrouw M. Lievens De heer Th. Van Rentergem De heer G. Cornelissen De heer J. Van Vyve De heer A. Sarens	Directeur bij het Agentschap van de Schuld Hoofdadviser bij de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas Adviseur bij de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen Directeur-generaal Macro budgettaire dienst bij de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole Afdelingshoofd bij de Nationale Bank van België Adviseur - generaal van de Algemene Directie Energie Financieel Directeur van Synatom Bestuurder van Synatom Directeur Belgische Netparticipaties bij Electrabel
Raadgevende leden	
De heer W. De Roovere De heer J.-P. Minon	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen
Afgevaardigden	
De heer J. Michiels Mevrouw B. Roger	Expert bij het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle Directie attaché bij de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen

2. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij wet van 25 april 2007, bepaalt in zijn artikel 5 de opdrachten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

De Commissie voor nucleaire voorzieningen geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, omtrent:

- de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisies die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt omtrent de toereikendheid van de provisies;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden tegen dewelke de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten inzake voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden, die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

In 2005, heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen per brief bepaald dat de nodige gegevens om deze controletaak te kunnen uitvoeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste gedachtestreepje) haar uiterlijk dienen te worden overgemaakt op het hetzelfde moment als het versturen van de uitnodiging voor de jaarlijkse algemene vergadering. De nodige gegevens werden tijdens het jaar 2010 door de kernprovisievennootschap aan de Commissie voor nucleaire voorzieningen verstuurd op 22 april 2010.

3. Wettelijke aspecten

3.1. Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag

Het artikel 8, § 1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van zijn activiteiten voorlegt aan de minister die de Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dit verslag over aan de federale wetgevende Kamers en hij ziet er op toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Dit verslag wordt voorgelegd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat de staat van zijn werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat, de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

3.2. Andere wettelijke aspecten

De samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werd in 2010 niet officieel gewijzigd (zie punt 1.2.).

De wetswijziging van 25 april 2007 wijzigde de taken en het functioneren van de Commissie. De programmawet van 22 december 2008 introduceerde voor de eerste maal de inning van de repartitiebijdrage van 250 miljoen euro.

Het huishoudelijk reglement werd per koninklijk besluit van 19 februari 2009 aangenomen en werd gepubliceerd op 16 maart 2009.

Het koninklijk besluit dat de modaliteiten en de werkingskosten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen bepaalt, werd aan de Minister van Klimaat en Energie overgemaakt maar werd door de val van de regering nog niet aangenomen.

De wet van 11 april 2003 werd eind 2010 door de wet houdende diverse bepalingen van 29 december 2010, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 31 december 2010, opnieuw gewijzigd. De toevoegingen lieten de Belgische Staat toe om voor de derde maal in het kader van de openbare dienstverlening een repartitiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten ten belope van 250 miljoen euro voor het jaar 2010. Deze wetswijziging droeg de kernprovisievennootschap op om dit bedrag voor te schieten en de individuele bijdragen terug te vorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden.

4. Activiteiten

4.1. Vergaderingen

In 2010 is de Commissie voor nucleaire voorzieningen 8 maal samengekomen.

Datum	Type
25 januari 2010	Vergadering
8 maart 2010	Vergadering
17 mei 2010	Vergadering
5 juli 2010	Vergadering
22 september 2010	Vergadering
18 oktober 2010	Vergadering
25 oktober 2010	Vergadering
10 november 2010	Vergadering

De volgende punten werden besproken tijdens de vergaderingen:

- De concrete uitvoering van artikel 14, §7 van de wet, met name de toekenning van 10 procent van de 25 procent van de voorzieningen die niet kunnen geleend worden aan de kernexploitanten, aan projecten en vennootschappen. Over de criteria was er in 2009 overeenstemming gevonden. De besprekingen hebben geleid tot de volgende afspraken: de basis voor het rentetarief voor dergelijke leningen is de OLO - rente, het kostenpercentage voor de administratiekosten is 50 basispunten voor leningen van minder dan 10 miljoen euro, 40 basispunten voor leningen van meer dan 10 miljoen euro. In 2010 werden nog geen dergelijke leningen afgesloten.
- Opvolging van het toekennen van leningen ten gevolge van het vrijkomen van een deel van de lening aan Elia zonder de raadpleging van de Commissie. Over het feit of er een voorafgaande controle nodig is voor het toekennen van een nieuw leningscontract werd juridisch advies gevraagd aan de FOD Economie. Nadien werd ook in een schrijven aan de bevoegde Minister verduidelijking gevraagd over de interpretatie van artikel 14, §5, eerste alinea, 2°. De Minister heeft hierover uitsluitel gegeven en heeft een pragmatische oplossing voorgesteld om in de toekomst de leningsovereenkomsten voorafgaandelijk door de Commissie te laten controleren.
- In 2009 werd door de NV SPE gevraagd alternatieve parameters voor de beoordeling van hun kredietwaardigheid te overwegen. Dit werd toen in de Commissie besproken en er werd een analyse gevraagd aan de Schatkist. De resultaten hebben in 2010 geleid tot de volgende beslissing: de NV SPE vraagt toch een kredietrating aan of ze onderzoeken de mogelijkheid van een garantiestelling door de moedermaatschappij EDF.
- de repartitiebijdrage van 250 miljoen euro van de kernprovisievennootschap aan de Belgische Staat voor het jaar 2009. Het Grondwettelijk Hof heeft zich in zijn arrest van 30 maart 2010 uitgesproken: aan alle grondwettelijke voorwaarden was voldaan.
- de bespreking van de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;

- de driemaandelijke bespreking van de ratio D/D+E van Electrabel. Tevens werd er overeengekomen, gezien de geconsolideerde rekening van Electrabel niet meer publiek is, de berekening van de ratio twee maal per jaar te laten certifiëren door de bedrijfsrevisor.
- de goedkeuring van het jaarverslag 2009.

De laatste vier vergaderingen waren voornamelijk gewijd aan de bespreking van het driejaarlijkse rapport van de kernprovisievennootschap (zie 4.2.)

De controletaken van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werden op een permanente wijze vervuld op basis van de ter beschikking gestelde of gevraagde informatie.

4.2. Advies over de driejaarlijkse herevaluatie van de nucleaire voorzieningen

4.2.1. Tot stand komen van het advies

De wet van 11 april 2003 voorziet in zijn artikel 12, § 4, dat de Commissie, driejaarlijks na de eerste herziening, een audit uitvoert van de methoden gebruikt voor de aanleg van de voorzieningen voor de ontmanteling en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

De kernprovisievennootschap heeft, drie jaar na haar eerste rapport, op 15 januari 2007 haar tweede document "Herziening van de nucleaire provisies" uitgave 2007 aan het secretariaat van de Commissie overgemaakt. In 2010 was het tijd voor een tweede herziening. Na overleg met de leden, werd de datum voor het indienen van deze herziening vastgelegd op 22 september 2010. Tijdens de vergadering van 22 september 2010 hebben de leden van de Commissie hun document in ontvangst genomen en heeft de Commissie beslist conform de strakke timing van 60 dagen voorzien in de wet van 11 april 2003, het advies af te leveren tegen 22 november 2010.

Tijdens de vergaderingen van 18 en 25 oktober 2010 zijn er bijkomende vragen gesteld of verduidelijkingen gevraagd aan de kernprovisievennootschap. De kernprovisievennootschap heeft naar aanleiding hiervan antwoorden verstrekt en bepaalde studies ter beschikking gesteld van de leden.

Wat betreft het bestaan en de toereikendheid van de provisies, vergen de besluiten van de Commissie het eensluidend advies van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen - NIRAS - (artikel 6, §1, van de wet van 11 april 2004). De Commissie heeft deze opdracht in een brief van 22 september 2010 meegedeeld aan NIRAS. Het advies van NIRAS werd op 9 november 2010 door de raad van bestuur van de instelling goedgekeurd en aan de waarnemend voorzitter van de Commissie overgemaakt op 10 november 2010.

Gedurende de bijeenkomst van de Commissie van 10 november 2010 heeft NIRAS zijn advies uiteengezet. De kernprovisievennootschap heeft daarop schriftelijk gereageerd bij brief van 12 november en 18 november 2010. Hierop heeft ook NIRAS gereageerd bij brief van 18 november 2010. Na onderzoek en bespreking van alle documenten en adviezen die haar ter beschikking werden gesteld is de Commissie tot een advies gekomen.

Het advies van de Commissie moet gezien worden in het kader van een iteratief proces. Indien er zich belangrijke wijzigingen voordoen met betrekking tot de keuze van het scenario of tot de kosten van de verwerking, conditionering, opslag of berging van het afval of de

bestraalde brandstof of in de financiële parameters of voorwaarden van de leningen, kan hiermee rekening gehouden worden bij de volgende driejaarlijkse evaluatie.

4.2.2. Het advies

De Commissie is akkoord gegaan met de door de kernprovisievennootschap vooropgestelde nominale actualisatievoet van 5%, rekening houdend met het driejaarlijkse karakter van de evaluaties en omwille van het huidige contractuele kader dat een rendement van 5% garandeert onder alle omstandigheden. Verder heeft zij als basis voor de berekeningen een veronderstelde levensduur voor alle kerncentrales van 40 jaar weerhouden.

Op basis van de onafhankelijke verificatie van NIRAS, en op grond van haar eigen evaluatie rekening houdend met de huidige kennis, kon de Commissie maar gedeeltelijk akkoord gaan met de methodologie en de berekening van de voorzieningen zoals ze zijn voorgesteld in het rapport Synatom 2010. De Commissie volgt bijgevolg voorlopig de besluiten van het eensluidend advies van NIRAS in afwachting dat de betrokken partijen tot meer convergentie komen in de te volgen methodologie. De wettelijke voorziene procedure levert hiertoe de mogelijkheid.

Het gevolg van dit advies is dat de aanpassingen zoals voorgesteld in het rapport Synatom 2010 voor de ontmanteling moesten vermeerderd worden met de bedragen zoals door NIRAS in zijn eensluidend advies vastgesteld. Dit gaat gepaard met de facturatie door de kernprovisievennootschap van een bedrag van 214,9 miljoen euro aan de nucleaire exploitanten en daarmee gelijkgesteld i.p.v. de voorgestelde 62,4 miljoen euro. Voor de bestraalde splijtstoffen werd uitgegaan van een status quo t.o.v. de studie 2007.

De gevraagde aanpassingen werden door de kernprovisievennootschap op het einde van het boekjaar 2010 aangebracht.

In het kader van de driejaarlijkse herziening verwacht de Commissie dat er een aantal aanbevelingen worden uitgevoerd. Het gaat voornamelijk om verduidelijkingen, verbeteringen en studies over onzekerheidsmarges.

5. Financiële aspecten

5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Het artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievennootschap. Deze laatste rekent ze door aan kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd nog niet genomen. De praktische werking van de Commissie is daardoor nog niet vastgelegd. De financiële weerslag van de werking van de Commissie voor nucleaire voorzieningen kan dus nog niet worden weergegeven. Het ontwerp van koninklijk besluit was voorzien om goed te keuren begin 2010 maar werd door de val van de regering niet behandeld.

Het koninklijk besluit van 1 mei 2006, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003, legt het maximaal bedrag vast op vijfhonderdduizend euro per jaar. De wetswijziging van 25 april 2007 heeft echter bepaald dat het maximaal bedrag jaarlijks, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, moet worden bepaald. Dit kan pas na de aanneming en publicatie van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten.

De kosten voor de eensluidende adviezen van de NIRAS alsook de zitpenningen zijn door het ontbreken van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten nog niet afgerekend. Wel werden de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2010, ten laste gelegd van de kernprovisievennootschap.

5.2. Evolutie van de voorzieningen

Tabel: Voorzieningen 2003-2010

(afgerond in miljoen euro)

	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006	31/12/2007
Voorzieningen ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Voorzieningen Bestraalde Splijtstoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31/12/2008	31/12/2009	31/12/2010		
Voorzieningen ontmanteling	1.829	1.920	2.231		
Voorzieningen Bestraalde Splijtstoffen	3.399	3.654	3.923		
TOTAAL	5.228	5.574	6.154		

6. Eindbeschouwing

2010 was een druk jaar voor de Commissie voor nucleaire voorzieningen. De derde driejaarlijkse evaluatie heeft heel wat vergaderingen en overleg gevergd om het advies te uit te kunnen brengen, binnen de voorziene termijn van zestig dagen.

De concrete uitvoering van artikel 14, §7 van de wet, met name de toekenning van 10 procent van de 25 procent van de voorzieningen die niet kunnen geleend worden aan de kernexploitanten, aan projecten en vennootschappen bleek niet eenvoudig te zijn en heeft tot nu toe nog niet geleid tot het toekennen van leningen binnen dit kader. Een duidelijker formulering van de betreffende wettelijke bepaling, zou de uitvoering ervan vergemakkelijken.

Verder werd door de val van de regering het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten niet aangenomen en is de samenstelling en het voorzitterschap van de Commissie niet meer aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. Dit alles bemoeilijkt het functioneren van de Commissie.